

Development of Indicators for Teachers' Positive Attitudes Towards Educational Supervision

Siridet Tepsiri¹, Jurairat Sudrung²

Received: May 21, 2019 – Revised: September 14, 2021 – Accepted: September 17, 2021

Abstract

This research was aimed to (1) develop the indicators of teachers' positive attitudes towards educational supervision and (2) validate the consistency of the model of the positive-attitude indicators for educational supervision and empirical data. The population consisted of secondary school teachers from Bangkok's Office of Educational Service Areas 1 and 2. The sample of 486 teachers was drawn using a multi-stage random sampling process. Content synthesis was employed to create construct elements. The experts evaluated the instrument's content validity by confirming the consistency between the question and the definition of the indicators. Coverage of questions using the IOC (Index of Item-Objective Congruence) index. The research instruments consisted of (1) Formative assessment of components and indicators for positive attitudes towards educational supervision (2) Questionnaire of positive attitudes toward educational supervision. Descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation, coefficient of variation, skewness, and kurtosis were used to analyze the data. In addition, the relationship between the indicators was analyzed by using Pearson's product-moment coefficient with SPSS for Windows version 21. Second-order confirmatory factor analysis was also used with the model and the empirical data via LISREL Program version 8.0. The result of this research showed that the teachers' positive attitudes towards educational supervision consisted of 3 components 16 indicators; (1) Cognitive component 1.1) Has the correct knowledge of supervision 1.2) Understanding of supervision. 1.3) Convinced that supervision is the professional development of teachers. (2) Affective component 2.1) Seeing the importance and benefits of supervision 2.2) Willing to receive supervision 2.3) Accept and trust the supervisor. (3) Behavioral component 3.1) Readily accepted and listens to outcomes and suggestions for supervision. 3.2) Co-operate effectively with Supervisors. 3.3) Use the results of supervision to develop teaching and learning management. 3.4) Enthusiasm for self-development. 3.5) Having good relations with supervisors. 3.6) Participate in school supervision. 3.7) Helping fellow teachers by using the supervision process. 3.8) Motivate other teachers to be positive towards supervision. 3.9) Support and encourage co-educators to participate in supervision or supervised activities. 3.10) Publicize activities for supervision in the school. And to examine the coherence of the positive attitude towards teacher supervision model with the empirical data. using a second corroborative component analysis. It was found that the positive attitude towards teacher supervision model was consistent with the empirical data ($\chi^2(59, N = 486) = 74.26, p = .09, GFI = .98, AGFI = .96, RMR < .01, RMSEA = .02$).

Keywords: Development of Indicators, Positive Attitudes toward Educational Supervision, Supervision

Acknowledgement: This research was supported by Chulalongkorn University's Graduate School Funds.

¹ *Corresponding Author,*

Master's student in Supervision and Curriculum Development program, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand. sirideth_arm@hotmail.com

² Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand. jurairat.su@chula.ac.th

การพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู

ศิริเดช เทพศิริ¹ และ จุไรรัตน์ สูดรุ่ง²

รับต้นฉบับ : 21 พฤษภาคม 2562 – รับแก้ไข : 14 กันยายน 2564 – ตอบรับตีพิมพ์ : 17 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประชากรคือ ครูระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร โดยตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 486 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัยมี 2 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู 2) แบบสอบถามทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้การสังเคราะห์เนื้อหาในการสร้างองค์ประกอบและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามของตัวบ่งชี้ ความครอบคลุมของข้อคำถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 21 และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง สำหรับโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม LISREL Version 8.0 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูพบว่า ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูมี 3 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านปัญญา คือ 1.1) มีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องการนิเทศ 1.2) มีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศ 1.3) มีความเชื่อมั่นว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู (2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ 2.1) เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ 2.2) มีความยินดีและเต็มใจที่จะรับการนิเทศ 2.3) ยอมรับและไว้วางใจผู้นิเทศ (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ 3.1) ยอมรับฟังผลการนิเทศและข้อเสนอแนะด้วยความเต็มใจ 3.2) ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศเป็นอย่างดี 3.3) นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3.4) มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง 3.5) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้นิเทศ 3.6) มีส่วนร่วมในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน 3.7) ช่วยเหลือเพื่อนครูโดยใช้กระบวนการนิเทศ 3.8) จูงใจและสร้างขวัญกำลังใจแก่เพื่อนครูให้มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ 3.9) สนับสนุนและส่งเสริมให้เพื่อนครูเข้ารับการนิเทศหรือเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ 3.10) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าโมเดลทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2(59, N = 486) = 74.26, p = .09, GFI = .98, AGFI = .96, RMR < .01, RMSEA = .02$)

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวบ่งชี้, ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศ, การนิเทศ

กิตติกรรมประกาศ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ผู้รับผิดชอบบทความหลัก,

นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
sirideth_arm@hotmail.com

² ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330 jurairat.su@chula.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญ

การนิเทศนั้นเป็นกระบวนการช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพของครูให้เกิดความเจริญงอกงาม สามารถพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งในด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร หลักสูตร กระบวนการสอน และกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Glickman et al. (2018) ได้กล่าวถึงการนิเทศการสอนว่าเป็นกระบวนการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การสร้างความสัมพันธ์และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครู เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ขณะเดียวกัน วัชรา เลาเรียนดี (2556) ยังได้กล่าวว่าการนิเทศเป็นความร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานในวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ พัฒนาวิธีปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจให้ตรงกันในการทำงาน ติดตามผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และสร้างขวัญกำลังใจและความมั่นใจในการทำงานของบุคลากร ซึ่งหลักการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นจะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบขั้นตอนตามหลักวิชาการ ความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู (จุไรรัตน์ สุตรุ่ง, 2559ก, 2559ข)

อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงของการนิเทศการศึกษานั้นยังมีปัญหาหลายประการที่ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษารอบแรกพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งละเลยการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสิ้นเชิง สถานศึกษาบางแห่งไม่มีข้อมูลการนิเทศภายในเลย และบางแห่งไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนเท่าที่ควร ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือสถานศึกษาบางส่วนยังมีผลการประเมินด้านการนิเทศภายในโรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษารอบแรกในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ และจากรายงานผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีปัญหาหลายประการที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนบางส่วนยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2, 2552) อีกทั้งบุคลากรครูส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติด้านลบกับการรับการนิเทศ โดยมีทัศนคติว่าการนิเทศภายในเป็นเพียงการไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ซึ่งสะท้อนว่าครูไม่รู้จักจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการนิเทศ ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ อีกทั้งยังเข้าใจว่าการนิเทศเป็นการไปตรวจสอบ จับผิด ประเมิน วิพากษ์วิจารณ์ และมองว่าสื่อเครื่องมือนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการนิเทศไม่ได้ใช้เพื่อการสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง (เกรียงศักดิ์ เรืองแสง และคณะ, 2550) สอดคล้องกับ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2555) ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาของการนิเทศในสถานศึกษาว่า สภาพปัญหาการนิเทศในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดทักษะด้านการนิเทศของผู้บริหาร

ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการนิเทศ ครูยังมีระดับยอมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่น้อยและค่อนข้างมีทัศนคติในทางลบต่อการนิเทศ รวมทั้งบุคลากรยังคงขาดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด และร่วมทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของการนิเทศการศึกษาทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังขาดความต่อเนื่องและความชัดเจนในการปฏิบัติการนิเทศ จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการนิเทศ ส่งผลให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในน้อย ดังนั้นความพึงพอใจและทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, 2552)

Montaño and Kasprzyk (2008) กล่าวว่า ทัศนคติถูกกำหนดโดยความเชื่อของแต่ละบุคคล ซึ่งจะแสดงพฤติกรรมออกมาตามความเชื่อนั้น ๆ หากบุคคลนั้นมีความเชื่อในเชิงบวก จะแสดงพฤติกรรมในทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลนั้นมีความเชื่อในทางลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว ก็ จะแสดงพฤติกรรมในเชิงลบออกมา อีกทั้ง Triandis (2018) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติ ว่ามี 3 องค์ประกอบคือ (1) องค์ประกอบทางด้านปัญญา (cognitive component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ หรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ (2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือเลวอย่างไร และ (3) องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavioral component) เป็นองค์ประกอบด้านความโน้มเอียงของบุคคลที่จะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อและความรู้สึก และยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของทัศนคติว่าช่วยให้บุคคลเข้าใจในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ช่วยให้มีการเข้าข้างตัวบุคคลเพื่อให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีและช่วยปกปิดความจริงบางอย่าง ช่วยบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน และช่วยให้บุคคลแสดงออกถึงค่านิยมพื้นฐานของตนเอง

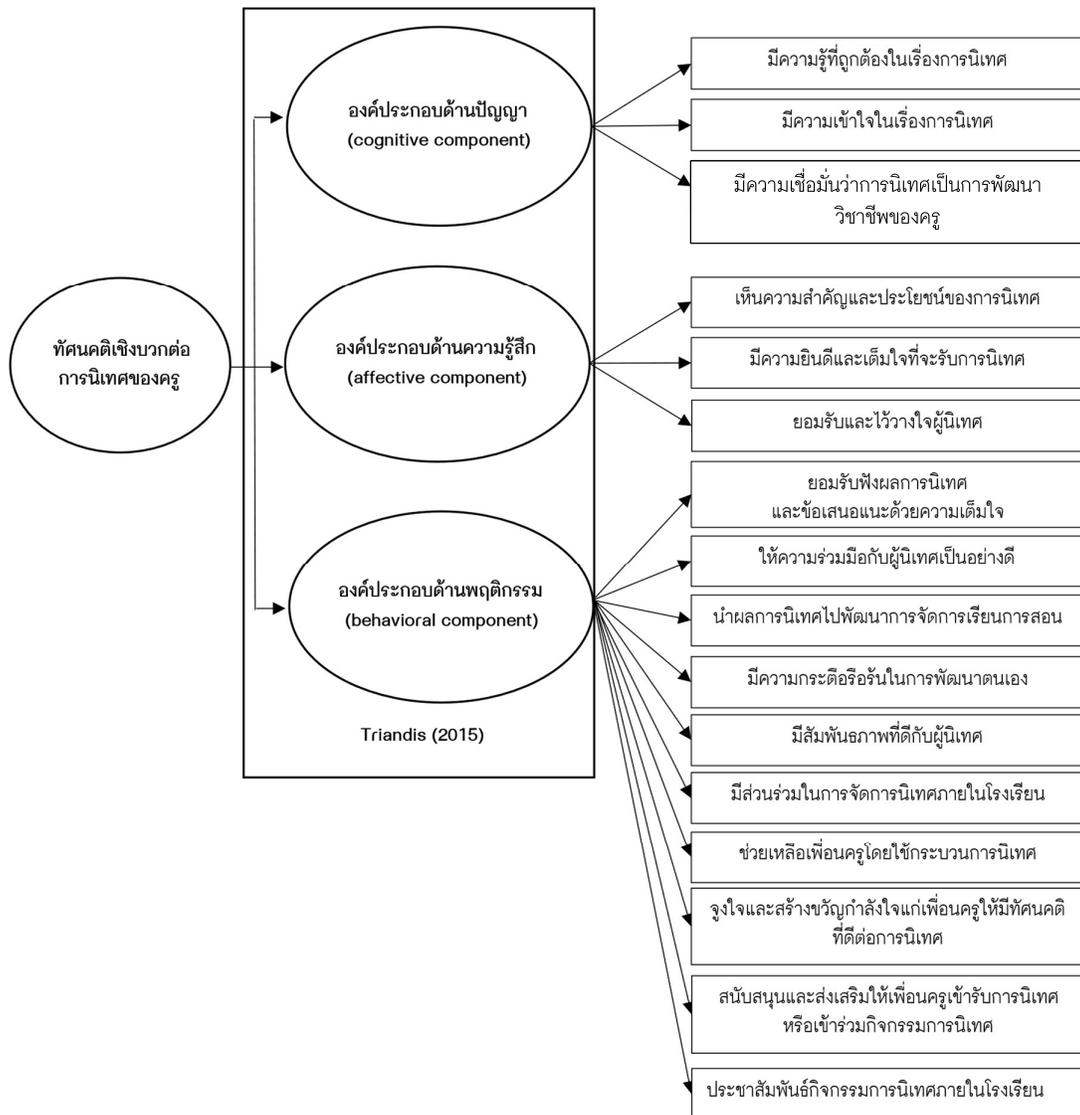
Glickman et al. (2018) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ครูผู้รับการนิเทศต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติมุมมองของการนิเทศ ก้าวข้ามความเชื่อเดิม ๆ ที่มองว่าการนิเทศเป็นการใช้อำนาจของผู้บริหาร มายอมรับว่าการนิเทศเป็นกุญแจที่จะนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้น การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศให้แก่ครูนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้นิเทศจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เปรียบดั่งฟันเฟืองที่จะทำให้กระบวนการนิเทศการศึกษาของไทยขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะถ้าหากครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศแล้วนั้น กระบวนการนิเทศย่อมดำเนินไปด้วยความราบรื่น และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการนิเทศสูง แต่การที่ผู้นิเทศจะรับรู้หรือสัมผัสได้ว่าครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศหรือไม่นั้น จะต้องมิตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศ ดังนั้นการพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้ได้สารสนเทศที่บ่งบอกถึงทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู ด้วยเหตุนี้การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกและพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพและมีความสอดคล้องกับบริบทการนิเทศการศึกษาของไทย

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทัศนคติที่มี 3 องค์ประกอบของ Triandis (2018) และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ จาก Triandis (2018) Gwynn (1974) Newcomb and Bentler (1988) Glickman et al. (2018) วิชา เลาเรียนดี (2552) พรรณทรี โชคไพศาล (2553) และ จุไรรัตน์ สูดรุ่ง (2559ก, 2559ข) จากนั้น นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ได้กรอบแนวคิดดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างวิจัย

ประชากร คือ ครูระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 10,734 คน

ตัวอย่างวิจัย คือ ครูระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร ซึ่งการกำหนดจำนวนตัวอย่างวิจัยใช้แนวคิดของ Preacher and Coffman (2006) ในการคำนวณตัวอย่างผ่านเว็บไซต์ <https://www.quantpsy.org/rmse/rmse.htm> โดยมีการกำหนด Alpha เท่ากับ .05 Degree of Freedom เท่ากับ 136 Desired of Power เท่ากับ .95 Null RMSEA เท่ากับ .05 และ Alternative RMSEA เท่ากับ .08 ได้ขนาดตัวอย่างวิจัยที่เหมาะสมจำนวน 136 คน และเพื่อชดเชยอัตราการตอบกลับผู้วิจัยจึง กำหนดตัวอย่างในการเก็บข้อมูล 486 คนหรือคิดเป็น 3.5 เท่าของขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม เนื่องจากผู้วิจัยต้องการตัดแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) ซึ่งมี รายละเอียดขั้นตอนการสุ่มดังนี้ (1) สุ่มสหวิทยาเขตในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ได้ 3 สหวิทยาเขต จาก 6 สหวิทยาเขต และสุ่มสหวิทยาเขตในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ได้ 6 สหวิทยาเขต จากจำนวน 11 สหวิทยาเขต รวมทั้งหมด 9 สหวิทยาเขต โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) (2) สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร จาก 9 สหวิทยาเขต สหวิทยาเขตละ 1 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และ (3) สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาทั้ง 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 54 คน โดยใช้การเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling)

เครื่องมือวิจัย

1. แบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู สำหรับ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความถูกต้อง เหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

2. แบบสอบถามทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู สำหรับครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และมาตราประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบแบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู มี ขั้นตอนดังนี้

1.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การศึกษา ทัศนคติ การพัฒนาตัวบ่งชี้ เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ร่างตัวบ่งชี้ของ ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู โดยใช้องค์ประกอบทัศนคติ 3 ด้านของ Triandis (2018) และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยของ Triandis (2018) Gwynn (1974) Newcomb and Bentler (1988) Glickman et al. (2018) วัชรวิภา เลาห์เรียนดี (2552) พรพรรณตรี โชคไพศาล (2553) และ จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559ก, 2559ข) ได้ตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู 16 ตัวบ่งชี้

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศและการวิจัยด้านการพัฒนาตัวบ่งชี้จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

1.3 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงและจัดทำกรอบแนวคิด

2. แบบสอบถามทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 จากกรอบแนวคิดผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

2.2 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence [IOC]) ในการให้คะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ $IOC > 0.5$ ขึ้นไปในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวบ่งชี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่าค่าดัชนี IOC ของแต่ละข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0

2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับครูระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คนเพื่อตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (internal consistency of reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97

2.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอจดหมายขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา แล้วติดต่อกับผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียน จากนั้น นำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์โดยแนบซองเปล่าติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยเพื่อสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับมา ต่อมาดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและรับทางไปรษณีย์ ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลในแต่ละแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 21 วิเคราะห์ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ความเบ้ (SK) และความโด่ง (Ku) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 21 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ โดยพิจารณาความเหมาะสมของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ จากค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy (KMO) และค่าสถิติ Barlett's test of sphericity ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อมูลจึง

จะเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 21 และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis [CFA]) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second-order confirmatory factor analysis) สำหรับโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู เพื่อตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม LISREL version 8.0

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศ

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Triandis (2018) Gwynn (1974) Newcomb and Bentler (1988) Glickman et al. (2018) วัชรภา เลาเรียนดี (2552) พรรณทรี โชคไพศาล (2553) และ จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559) ได้ 3 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านปัญญา (cognitive component) คือ 1.1) มีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องการนิเทศ 1.2) มีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศ 1.3) มีความเชื่อมั่นว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู (2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) คือ 2.1) เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ 2.2) มีความยินดีและเต็มใจที่จะรับการนิเทศ 2.3) ยอมรับและไว้วางใจผู้นิเทศ (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component) คือ 3.1) ยอมรับฟังผลการนิเทศและข้อเสนอแนะด้วยความเต็มใจ 3.2) ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศเป็นอย่างดี 3.3) นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3.4) มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง 3.5) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้นิเทศ 3.6) มีส่วนร่วมในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน 3.7) ช่วยเหลือเพื่อนครูโดยใช้กระบวนการนิเทศ 3.8) จูงใจและสร้างขวัญกำลังใจแก่เพื่อนครูให้มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ 3.9) สนับสนุนและส่งเสริมให้เพื่อนครูเข้ารับการนิเทศหรือเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ 3.10) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู ผลการประเมินพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนเห็นด้วยกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทุกตัว

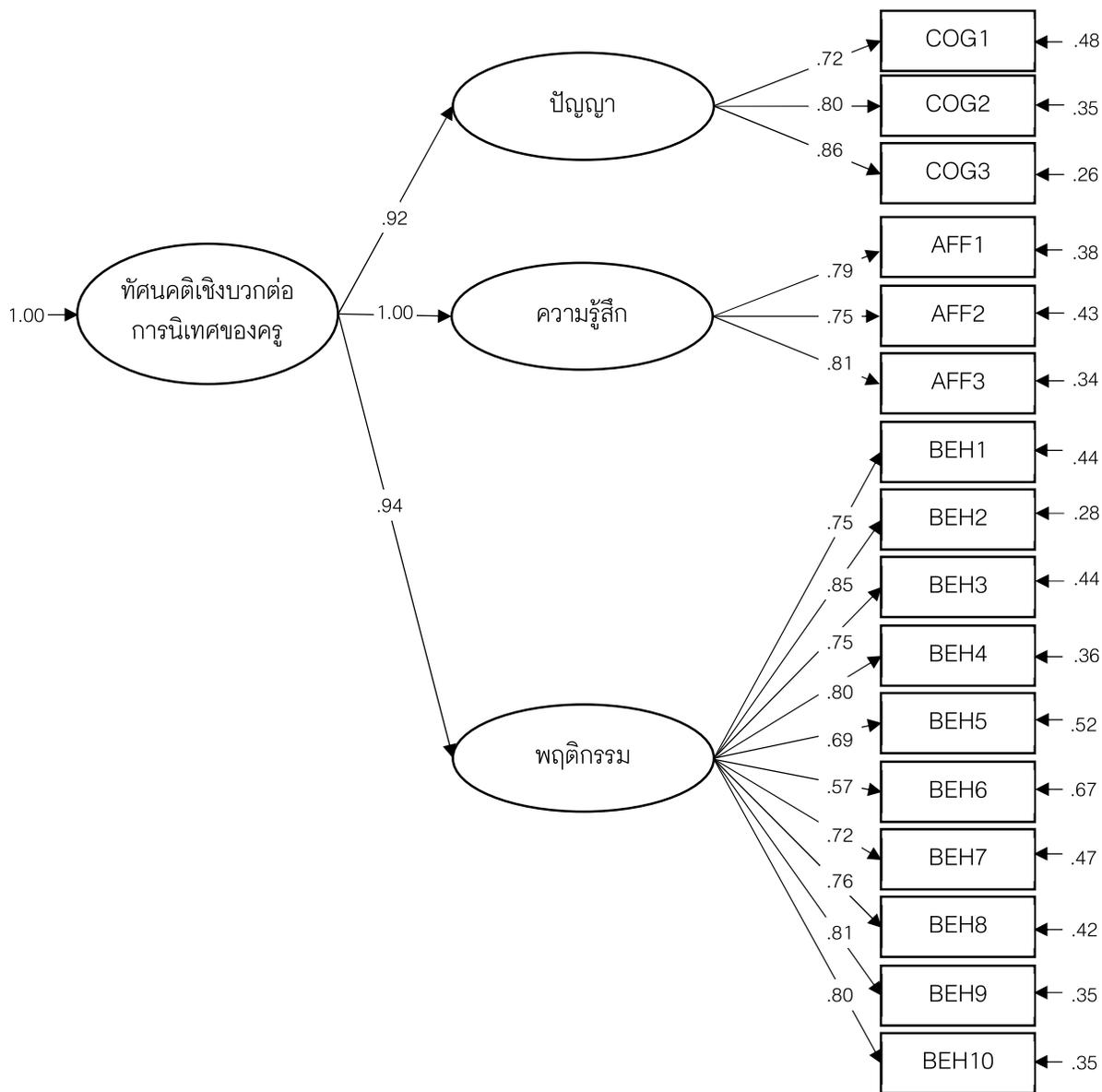
ตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู

จากการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second-order CFA) พบว่า โมเดลทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 (59, N = 486) = 74.26, p = .09, GFI = .98, AGFI = .96, RMR < .01, RMSEA = .02$) แสดงรายละเอียดของน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (factor score [FS]) และค่าสถิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู

ตัวแปร	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>t</i>	<i>R</i>	<i>FS</i>
องค์ประกอบด้านปัญญา (COG)	0.92	0.06	.92	16.09***	.84	—
มีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องการนิเทศ (COG1)	0.46	—	.72	—	.52	0.33
มีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศ (COG2)	0.40	0.02	.80	15.93***	.65	0.50
มีความเชื่อมั่นว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู (COG3)	0.44	0.03	.86	16.22***	.74	0.75
องค์ประกอบด้านความรู้สึก (AFF)	1.00	0.05	1.00	20.26	1.00	—
เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ (AFF1)	0.43	—	.79	—	.62	0.40
มีความยินดีและเต็มใจที่จะรับการนิเทศ (AFF2)	0.44	0.02	.75	17.73***	.57	0.22
ยอมรับและไว้วางใจผู้นิเทศ (AFF3)	0.45	0.02	.81	19.35***	.65	0.34
องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (BEH)	0.94	0.05	.94	17.63***	.88	—
ยอมรับฟังผลการนิเทศและข้อเสนอแนะด้วยความเต็มใจ (BEH1)	0.39	—	.75	—	.56	0.33
ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศเป็นอย่างดี (BEH2)	0.43	0.02	.85	19.03***	.72	0.40
นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (BEH3)	0.34	0.02	.75	16.51***	.56	<0.001
มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง (BEH4)	0.38	0.02	.80	19.34***	.64	0.29
มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้นิเทศ (BEH5)	0.41	0.03	.69	15.33***	.48	0.17
มีส่วนร่วมในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน (BEH6)	0.3	0.03	.57	12.18***	.33	<0.001
ช่วยเหลือเพื่อนครูโดยใช้กระบวนการนิเทศ (BEH7)	0.40	0.03	.72	14.28***	.53	0.21
จงใจและสร้างขวัญกำลังใจแก่เพื่อนครูให้มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ (BEH8)	0.43	0.03	.76	16.92***	.58	0.02
สนับสนุนและส่งเสริมให้เพื่อนครูเข้ารับการนิเทศหรือเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ (BEH9)	0.51	0.03	.81	16.21***	.65	0.17
ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน (BEH10)	0.57	0.04	.80	15.96***	.65	0.19

หมายเหตุ *N* = 486, *** *p* < .001

$\chi^2 (59, N = 486) = 74.26, p = .09, GFI = .98, AGFI = .96, RMR < .01, RMSEA = .02$

ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้แบ่งตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูเป็น 3 องค์ประกอบตามทฤษฎีของ Triandis (2018) และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ทั้งหมด 16 ตัวบ่งชี้จาก Gwynn (1974) Newcomb and Bentler (1988) Glickman et al. (2018) วิชาเร่าเรียนดี (2552) พรรณทริโชคไพศาล (2553) และ จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559ก, 2559ข) ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และได้จัดองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูออก ได้แก่

องค์ประกอบด้านปัญญา (cognitive component) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component) จากนั้นทำการตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีหรือความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศจากตัวอย่างจำนวน 486 คน ตามแนวคิดของ Preacher and Coffman (2006) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 74.26 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.09 ที่องศาอิสระเท่ากับ 59 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูมีความสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีของ Triandis (2018) ที่ได้แบ่งทัศนคติออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัญญา องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม อีกทั้งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) จะเห็นว่า มีค่าเข้าใกล้ 1 นั้นหมายความว่า โมเดลทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูมีความกลมกลืนและสอดคล้องกับทฤษฎีของ Triandis (2018) ในระดับสูง หรือกล่าวได้ว่าการจัดองค์ประกอบของโมเดลทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูไม่แตกต่างจากทฤษฎีของ Triandis (2018) และเมื่อพิจารณาค่า t ของแต่ละตัวบ่งชี้ในทุกองค์ประกอบ จะพบว่าทุกตัวบ่งชี้มีค่า t มากกว่า 1.96 นั้นหมายความว่าตัวบ่งชี้ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าทุกตัวบ่งชี้สัมพันธ์กับองค์ประกอบทุกตัวและสามารถแสดงถึงทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศได้จริง

2. เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัญญา (COG) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (AFF) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (BEH) มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .92 1.00 และ .94 ตามลำดับ จะเห็นว่าทั้ง 3 องค์ประกอบนั้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในระดับสูงมากและแทบไม่แตกต่างกัน นั้นหมายความว่าทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถอธิบายทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู หากผู้นิเทศต้องการสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ จะต้องคำนึงถึงการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อทั้งตัวผู้นิเทศ กระบวนการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศ เพราะหากผู้รับการนิเทศมีความรู้สึกที่ดีแล้วนั้น ย่อมแสดงว่าผู้รับการนิเทศมีทัศนคติที่ดีและพร้อมที่จะรับการนิเทศหรือพัฒนาตนเอง ซึ่งกระบวนการในการสร้างความรู้สึกที่ดีให้มีต่อการนิเทศและผู้นิเทศ สามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศ การสร้างความประทับใจที่มีต่อผู้นิเทศ การสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมเพื่อให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ ซึ่งตรงกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2556) ที่กล่าวว่าในการนิเทศการสอนหรือการพัฒนาวิชาชีพนั้น จำเป็นต้องให้ทักษะในการนิเทศด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์นี้ ผู้นิเทศที่จะต้องปฏิบัติงานและมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากที่สุด จะต้องพยายามสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มีต่อกันและกันทางบวก จะต้องไวต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของครู พยายามสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับครู ดังนั้นความรู้สึกของผู้รับการนิเทศจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้นิเทศพึงตระหนักและให้ความสำคัญ

3. ผลจากการใช้ตารางสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร งานวิจัยของ Triandis (2018) Gwynn (1974) Newcomb and Bentler (1988) Glickman et al. (2018) วัชรา เล่าเรียนดี (2552) พรพนทรี โชคไพศาล (2553) และ จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559ก, 2559ข) จนได้มาซึ่งตัวบ่งชี้

ทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครู 16 ตัวบ่งชี้ใน 3 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านปัญญา (COG) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ที่มากที่สุดคือ มีความเชื่อมั่นว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู (COG3) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .86 แสดงให้เห็นว่าทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศ สามารถอธิบายผ่านความเชื่อมั่นว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูได้ดี แตกต่างจากครูที่ไม่เชื่อมั่นว่าการนิเทศคือการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ วโรรัตน์ บุญสวัสดิ์ และ มารุต ทรรตนากรกุล (2560) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของการนิเทศที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู ในโรงเรียนว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น การบริหารเป็นสิ่งที่สำคัญ โดย จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559ก, 2559ข) อธิบายว่า การพัฒนาครูและบุคลากรนั้น โรงเรียนต้องดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาวิชาชีพ ดังนั้นก่อนดำเนินการนิเทศ ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศการสอน นิเทศงาน สิ่งสำคัญที่ผู้นิเทศจำเป็นต้องกระทำคือ การอธิบายและทำให้ผู้รับการนิเทศรับรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศว่าเป็นไปเพื่อการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้รับการนิเทศที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการปฏิบัติงาน โดยในทุกมิติของการนิเทศนั้นเป็นการยกระดับศักยภาพครู เพิ่มขีดความสามารถ และสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นกับครูเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพทั้งสิ้น หากผู้รับการนิเทศมีความเชื่อมั่นดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศและผู้นิเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีความพร้อมและเต็มใจที่จะรับการนิเทศ

4. เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้สึก (AFF) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุด คือ ยอมรับและไว้วางใจผู้นิเทศ (AFF3) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .81 จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การยอมรับและไว้วางใจผู้นิเทศ มีความสำคัญมากที่สุดต่อการเพิ่มขึ้นของทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตรงกับ จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559ก, 2559ข) ที่ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการนิเทศแบบคลินิกว่า ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศต้องมีความจริงใจ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือและชี้แนะแนวทางให้แก่ครู อีกทั้งยังได้กล่าวถึงบทบาทของคู่นิเทศในการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า คู่นิเทศต้องเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไว้วางใจและยอมรับซึ่งกันและกัน จะเห็นได้ว่าการดำเนินการนิเทศนั้น การยอมรับและไว้วางใจผู้นิเทศนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นักทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศของครูปรากฏและเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นผู้นิเทศต้องทำให้ครูผู้รับการนิเทศยอมรับ ไว้วางใจและเชื่อถือในตัวผู้นิเทศ จากนั้นผู้นิเทศจะต้องทำให้ครูผู้รับการนิเทศกล้าเปิดใจและเต็มใจที่จะรับการนิเทศ เช่น การเริ่มพูดคุยในเรื่องที่ทำให้ผู้รับการนิเทศสนใจหรือสบายใจ การฉายภาพอนาคตและภาพความสำเร็จของผู้รับการนิเทศเมื่อได้รับการนิเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้นิเทศต้องมีความสม่ำเสมอในการดำเนินการนิเทศ กำกับดูแล ติดตามผล และมีความจริงใจในการทำหน้าที่ผู้นิเทศ อีกทั้งทำให้การนิเทศเสมือนเป็นการพูดคุยปรึกษาหารือกันปกติ ลดความเป็นทางการ มีการสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อทำให้ผู้นิเทศรู้สึกสบายใจและกล้าเปิดใจที่จะรับการนิเทศ

5. เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (BEH) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุด คือ ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศเป็นอย่างดี (BEH2) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .85 แสดงให้เห็นว่า ยิ่งผู้รับการนิเทศมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศหรือกระบวนกรนิเทศมากเท่าไร ยิ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงทัศนคติเชิงบวกของผู้รับการนิเทศที่มี

แนวโน้มว่าจะอยู่ในระดับสูงมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่มีทัศนะว่า การนิเทศมุ่งพัฒนาการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและครู รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะช่วยเหลือครูในการพัฒนาทักษะวิชาชีพให้สูงขึ้น ดังนั้น การได้มาซึ่งความร่วมมือของผู้รับการนิเทศ เปรียบเสมือนเป็นภาพสะท้อนระดับทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อการนิเทศ ซึ่งผู้นิเทศมีความจำเป็นที่ต้องสร้างความเข้าใจอันดีถึงขั้นตอน รูปแบบ กระบวนการและวิธีปฏิบัติที่ผู้นิเทศจะกระทำต่อผู้รับการนิเทศว่ามีความหมายว่าอย่างไร อีกทั้งผู้นิเทศมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดพฤติกรรมที่ผู้รับการนิเทศจะต้องแสดงออก และวางเงื่อนไขพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความร่วมมือของผู้รับการนิเทศ เช่น จำนวนครั้งในการปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นิเทศ ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งทางสีหน้า วาจา ท่าทางและการกระทำหลังจากที่ได้รับการนิเทศ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำเอาตัวบ่งชี้ที่ถูกพัฒนาขึ้นไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกของครูในรายองค์ประกอบผ่านกระบวนการนิเทศการศึกษาที่ถูกต้อง
2. ผู้นิเทศควรนำเอาตัวบ่งชี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ แผนการ และแนวทางในการดำเนินการนิเทศ ทั้งการแสดงผลการนิเทศ การเลือกใช้รูปแบบการนิเทศ และการจัดกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อการนิเทศ โดยเฉพาะตัวบ่งชี้ที่มีค่านำหนักองค์ประกอบสูงสุดจากแต่ละองค์ประกอบ เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศจะต้องพึงตระหนักและให้ความสำคัญมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรใช้การวิจัยเชิงทดลองเพื่อสร้างและสังเคราะห์โมเดลการนิเทศการสอน หรือการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศโดยใช้ตัวบ่งชี้เป็นฐาน

รายการอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). *การนิเทศภายในสถานศึกษา* [เอกสารประกอบการบรรยาย]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>
- เกรียงศักดิ์ เรืองแสง, พูลศรี น้อยวงศ์, และ อรสา โกศลานันท์กุล. (2550). การศึกษาระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 1(3), 103-112.
- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2559ก). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2559ข). *การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน: ทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ยั่งยืน*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 9(2), 14-23.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ดี.

- พรรณทรี โชคไพศาล. (2553). *พฤติกรรมการณ์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย], ฐานข้อมูลคลังปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วไรรัตน์ บุญสวัสดิ์ และ มารุต ทรรตนากรกุล. (2560). *หลักการนิเทศการศึกษา*. [ต้นฉบับที่ยังไม่ได้เผยแพร่]. สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร, ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2552). *หลักการนิเทศการสอน*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์ คู่มือปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการวัดแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2552). *แผนปฏิบัติการ*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. (2552). *รายงานผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *บทสรุปสำหรับผู้บริหารผลสะท้อนจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก พ.ศ. 2544-2548*. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- Glickman, C. D., Gordon S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach*. Pearson.
- Gwynn, M. J. (1974). *Theory and practice of supervision*. Dodd, Mead & Company.
- Montaño, D. E., & Kasprzyk, D. (2008). Theory of reasoned action, theory of planned behavior, and the integrated behavioral model. In K. Glanz, B. K. Rimer, & K. Viswanath (Eds.), *Health behavior and health education: Theory, research, and practice* (pp. 67–96). Jossey-Bass.
- Newcomb, M. D., & Bentler, P. M. (1988). The impact of family context, deviant attitudes, and emotional distress on adolescent drug use: Longitudinal latent-variable analyses of mothers and their children. *Journal of Research in Personality, 22*(2), 154-176. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(88\)90012-8](https://doi.org/10.1016/0092-6566(88)90012-8)
- Preacher, K. J., & Coffman, D. L. (2006). Computing power and minimum sample size for RMSEA [Computer software]. <https://www.quantpsy.org/rmsear/rmsear.htm>
- Triandis, H. C. (2019). *Individualism and collectivism*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429499845>

Translated Thai References

- Boonsawat, V., & Tasanagorakool, M. (2017). *Principle of supervision* [Unpublished manuscript]. Division of Educational Supervision and Curriculum Development, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Buriram's Primary Secondary Educational Service Area Office, Area 1. (2009). *Action plan*. Buriram Primary Education Area Office 1, Office of the Basic Education Commission.
- Chokepaisarn, P. (2010). *Supervisory behaviors affecting the change in teachers' teaching behaviors* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. CUIR.
- Kanjanawasee, S. (2009). *Classical test theory* (6th ed.). Chulalongkorn University Press.
- Laoreandee, W. (2009). *The principle of educational supervision*. Silpakorn University Press.
- Laoreandee, W. (2013). *The principle of educational supervision and coaching: Theory and strategy to practice* (12th ed.). Silpakorn University Press.
- Office of Education Standards and Quality Assessment. (2006). *Executive summary of the effect of the first-round external quality assurance B.E. 2544-2548*. Office of Education Standards and Quality Assessment (Public Organization).
- Ratchaburi's Primary Secondary Educational Service Area Office, Area 2. (2009). *Report of supervision and evaluation of educational management*. Ratchaburi Primary Education Area Office 2, Office of the Basic Education Commission.
- Ruengsaeng, K., Kosalanantakul, O, & Noiwong, P. (2007). A study of levels of supervision problems of schools under the office of Prachinburi educational service area. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University, 1*(3), 103-112.
- Sudrung, J. (2016a). *Internal supervision*. Danaxinter Cooperation.
- Sudrung, J. (2016b). Peer supervision: The choice of teacher professional development. *STOU Education Journal, 9*(2), 14-23.
- Urwongse, K. (2012). *Internal supervision* [Lecture notes]. Sukhothai Thammathirat Open University. <http://mystou.files.wordpress.com/2012/02/2503-8-t.pdf>.
- Wonganuttraraj, P. (2010). *Academic administration*. Pimdee Publishing.